

Ibn Rexheb mbi mesataren

El-Mehexhxe fi Sejr el-Dunja

Pejgamberi ﷺ tha:

“Mesatarja! Mesatarja! Kështu do të arrini synimin tuaj!”

Kjo thënie na inkurajon të jemi të matur në adhurim në mënyrën që shmang të dyja ekstremet – teprimin dhe mangësinë. Kjo është arsyeja përse ai ﷺ e përsëriti dy herë këtë fjalë. El-Bezzaar shënoi hadithin nga Hudhejfe ؓ ku pejgamberi ﷺ tha:

“Vërtet e shkëlqyeshme është mesatarja në skamje. Vërtet e shkëlqyeshme është mesatarja në kamje. Vërtet e shkëlqyeshme është mesatarja në adhurim.”¹

Mutarraff bin Abdullah bin Shikhir pati një bir që bënte shumë adhurim dhe jepte një mund të madh në këtë. Ai e këshilloi:

“Gjëja më e mirë është mesatarja. Vepra e mirë qëndron mes dy të këqijave. Dhe rrugëtimi më i keq është ai ku njeriu mundohet aq shumë sa vret kafshën kalëruese dhe ngel në rrugë.”²

Ebu Ubejdeh tha: “Ai deshi të thoshte se edhe teprimi në adhurim, edhe mangësia në adhurim janë të këqija, ndërsa mesatarja në adhurim është e lavdërueshme.”

Ky kuptim mbështetet nga hadithi i përcjellë nga Abdullah ibn Amr ؓ, ku pejgamberi ﷺ tha:

“Kjo fe është e fuqishme, andaj ec me maturi.³ Mos lër që adhurimi të të mbingarkojë, sepse personi që dobësohet dhe s’mund të vazhdojë më tej, as nuk e ka shkurtuar rrugëtimin, as nuk e ka ruajtur kafshën kalëruese.⁴ Vepro punët e një njeriu që beson se do të vdesë si plak dhe ruhu nga njeriu që beson se do të vdesë nesër.” (Përcjellë nga Ibn Zenxhewejh dhe të tjerët.⁵)

Përsëritja e urdhrit nga ana e tij ﷺ për të qenë mesatar sugjeron që njeriu duhet të ngulmojë të jetë mesatar. Kjo meqë një rrugëtim i mundimshëm ka gjasa të ndërpritet befasisht para se të kryhet; një rrugëtim i matur, nga ana

¹ Bezzaar, nr. 2946, nga Hudhejfe ؓ. U cilësua si *daif xhiddin* (shumë i dobët) nga shejh Albani (*Daif el-Xhaami*, nr.4948)

² Bejheki, nr. 3888 dhe Ebu Nuejm, vëll.2, f.209.

³ Kjo fjali po ashtu qe shënuar nga Ahmed (nr. 13052) nga Enes ibn Malik. U cilësua si *sahih* nga Sujuti (nr.2508) dhe si *hasan* nga shejh Albani (*Sahih el-Xhaami*, nr.2246)

⁴ Kjo sasi është shënuar nga Bezzaar. Sujuti (nr.2509) e cilësoi si *daif*, po ashtu dhe Hejthem, vëll.1, f.62.

⁵ Bejheki, *Sunen el-Kubra* (nr.4520-4521), el-Shu’ab (nr.3886). l’raki (nr.1232) tha se isnadin e ka *daif*.

tjetër, ka gjasa të kryhet suksesshëm. Kjo është arsyeja përse i Dërguari i Allahut ﷺ tha se rezultati i mesatares është arritja e synimit – “Kështu do të arrini synimin tuaj!”

Në këtë botë, besimtari është në udhëtim për te Zoti i vet, derisa të arrijë tek Ai:

“O njeri, vërtet ti mundohesh shumë drejt Zotit tënd dhe do ta takosh Atë.”⁶

“Adhuro Zotin tënd, derisa të të vijë e përnjëmendta.”⁷

El-Hasan el-Basri tha:

“Njerëz, ju duhet patjetër të këmbëngulni! Allahu përcaktoi që koha pak para vdekjes të jetë pika ku ju do të përfundoni së vepruari vepra të mira.” Pastaj ai lexoi ajetin e mësipërm. Ai po ashtu tha:

“Shpirtrat tuaj janë sikurse kafshët tuaja kalëruese, andaj kujdesuni për to. Kësisoj ato do t’ju mbartin deri të Zoti juaj i plotfuqishëm.”

Kuptimi i kujdesit për kafshën kalëruese është që të mos jeni i rreptë ndaj saj, ta mbani të shëndoshë dhe në gjendje të mirë, jo ta mbingarkoni. Prandaj, nëse njeriu ndien se shpirti po vjen duke u ndalur në rrugëtimin e tij, duhet të kujdeset për të duke i ngjallur dëshirën për përfundimin e rrugëtimit apo duke i ngjallur frikën nga mospërfundimi i rrugëtimit; sido që ta kërkojë situata. Një nga selefët tha:

“Shpresa është udhëzuesi, ndërsa frika ngasësi. Shpirti është mes këtyre dyjave si një kafshë kokëforte.”

Nëse udhëzuesi është i molisur dhe ngasësi i paefektshëm, shpirti do të ndalojë. Në këtë pikë, shpirti kërkon një trajtim të butë dhe një “këngë” për ta inkurajuar ta rifillojë rrugëtimin. Në këtë kuptim u shpreh udhëheqësi i deveve teksa po i grahte tufës:

“Udhëzuesi dha sihariqin (tufës): Nesër do t’i shihni bananet dhe malet.”

Frika është si një kamxhik dhe, kur njeriu kamxhikon së tepërmi kafshën, ajo mund të ngordhë. Prandaj ai duhet ta godasë atë edhe me “këngë” shprese, të cilat do ta inkurajojnë t’i ripërtërijë përpjekjet dhe të arrijë vendmbërritjen. Ebu Jezid tha:

“I kam grahur shpirtit tim drejt Allahut pa ia nda ndërsa ai qante gjatë gjithë kohës, pastaj u përpoqa të bindja me të mirë dhe ai e bëri (udhëtimin) me qejf.”⁸

Thuhet:

⁶ Kur’an, 84:6.

⁷ Kur’an, 15:99.

⁸ Ibn Mulekkin, *Tabekaat el-Ewlijaa*, f.278, nr.117.

“Kur shpirti u qa për barrën e rrugëtimit,
njeriu i premtoi çlodhjen e përfundimit.
Atëherë, shpirti ringjalli përpjekjet.”